

ACC. N:R M. 13601: 1-2.

Landskap: Halland *Upptecknare:* Siv. Winelius
Härad: Hök *Berättare:* Ludvig Svensson
Socken: Ö. Karup *Berättarens yrke:* lantbrukare
Uppteckningsår: 1954 *Född år* 1865 i Gräsryd

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

(s. 1-2)

När den nya tiden kom till bygden. (L.U.F.73) 1-2.

Skriv endast på denna sida

I min barndom var det många i Ö.Karup som hade tråplogar med järnbeslag. Omring 1870 började järnplogarna bland bönderna. Tråårder med årjärn var allmänt. Det hade de att mylla säden med. Tråharvar förekom jämsides med järnharvar, som kom i bruk på 1860-talet. I Ö.Karup fanns det hästvandring för tråskning på 1870-talet. Min far köpte en då jag var i 10-årsåldern. Det var en dansk i Båstad, som tillverkade sådana. Men "plejtråskning" fortgick länge. Husare på åsen, s.k. pundtråskare hjälpte till och fick var 13:de skåppa. Spannmål såldes till spannmålshandlare Karlsson i Ängelholm. Man fick 9-10 kr. för tunnan. Fick man 11 kr. ansågs det mycket bra. Havre såldes mest, men även råg. Vi hade växelbruk med 6 vångar: träda, råg, klöver i två år och havre i två år. Klöver började odlas på 1850-talet. i Ö.Karup. Naturliga ångar fanns ej i Gråsryd i min barndom, allt var uppodlat. Djuren fick hö och halm. Halmen skers till hackelse och blandades med havremjöl. Kreaturen var av den gamla svenska röda rasen. De stora gårdarna som Skottorp och Dömestorp började med låglandsras. Boskapshandlare kom i min barndom och köpte upp djur. Sedan affären gjorts upp, fick jag som pojke ofta leda djuren till Laholms marknad. För det fick jag 2 kr.

När jag var barn körde vi med stutar, men aldrig med kor. Detta slutade omkring 1875.

I mitt hem levererade vi 1/2 pund smör i veckan till Båstads hotell. Det var omkring 1880, då badgästerna börjat komma. Grannarna körde till Laholm och Hälsingborg. med sitt smör. Ost sålde vi på torget i Laholm. Det första enskilda mejeriet började omkring 1880-85 i Gråsryd. Sedan tillkom ett i Gropemöllan.

ACC. N:R M. 13601:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

I Ö.Karup märglades mycket före min tid. Det var på Skottorp, de började med mörglingen. Sedan de tagit upp ett dike, märkte de att det växte så bra där. Det var blålerans förtjänst. Ryttnästare Möller ivrade då mycket för mörglingen. Han ville att arrendatorerna skulle mörkla. Var det blålera på deras fall, var det mycket bra. Till slut märglades det på varenda ställe. Husare körde mörkel på de stora gårdarna. De höll på i flera veckor, sedan vårarbetet var avslutat. Två "lässare" skulle "lässa" 100 lass om dagen. För varje lass utöver fick de 1 öre.

I min barndom körde vi till Båstads mal och hämtade tång, då det blåst. Sedan stängde bönderna i Båstads socken vägen för tånghämtning. Det var på 1880-talet, då Malen blev badort.

På 1870-talet började konstgödningen. Det var superfosfat, som köptes i Båstad och uteslutande användes till rågen.

Benmjöl hade de inte på jorden i Ö.Karup.

Dränering förekom inte så mycket. Tegelrör började omkring 1875-80.

Då jag 1890 flyttade från Ö.Karup fanns bland bönderna ännu inga maskiner.

=====